

Донецький національний університет імені Василя Стуса
Навчально-науковий інститут психології
Кафедра кризової та клінічної психології

СИЛАБУС
навчальної дисципліни
«Методологія і організація наукових психологічних досліджень»

Кількість кредитів ЄКТС	5 кредитів ЄКТС
Період викладання	1 семестр
Рівень вищої освіти	другий
Спеціальність	053 «Психологія»
Освітня програма	Реабілітаційна психологія в надзвичайних ситуаціях
Викладач(і)	Матокхнюк Людмила Олександрівна, док. психол. наук, професор
Профайл викладача(ів)	https://scholar.google.com.ua/citations?user=IeX3yMAAAAJ&hl=uk
Доступ до матеріалів курсу	Методологія і організація наукових психологічних досліджень Загальне Microsoft Teams
Контактна інформація	l.matokhniuk@donnu.edu.ua

3. АНОТАЦІЯ ДИСЦИПЛІНИ

ОК «Методологія і організація наукових психологічних досліджень» відноситься до циклу професійної і практичної підготовки здобувачів ОП «Реабілітаційна психологія і надзвичайних ситуаціях» спеціальності 053 «Психологія» (разом із іншими ОК) формує результати навчання та компетентності психологів відповідно до змісту та фокусу освітньої програми, додатково до НРК, згідно зі Стандартом спеціальності.

4. МЕТА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ «МЕТОДОЛОГІЯ І ОРГАНІЗАЦІЯ НАУКОВИХ ПСИХОЛОГІЧНИХ ДОСЛІДЖЕНЬ»

Метою навчальної дисципліни «Методологія і організація наукових психологічних досліджень» є: забезпечення професійного володіння майбутніми фахівцями принципами, технологіями і техніками проведення фундаментальних і прикладних досліджень у різних сферах практики, впровадження результатів наукового пошуку в практичну діяльність; підвищення їх методологічної культури та навчання їх ефективним способам групової мисленнєвої комунікації, ефективної соціальної взаємодії та професійній самореалізації.

Формування у здобувачів уявлення щодо теоретичних основ і методологічного базису діагностики в прикладній галузі психологічної реабілітації; розвиток здатності формування програми психодіагностичного дослідження на перших етапах психологічної реабілітації.

Завданням вивчення дисципліни є:

Знати:

- закономірності використання основних психодіагностичних принципів і методик;
- закони та принципи методології психологічної науки;
- основні методи та їх переваги і обмеження;
- структуру наукових теорій та їх методологічне підґрунтя.

Вміти:

- виділяти наукову проблему;
- скласти план наукового дослідження
- добирати адекватні гіпотезі і завданням методичні засоби
- здійснювати якісну інтерпретацію та кількісну обробку отриманих даних.

Компетентності, які формуються у здобувача в результаті вивчення навчальної дисципліни

Загальні компетентності (ЗК):

ЗК1 Здатність застосовувати знання у практичних ситуаціях.

ЗК3 Здатність генерувати нові ідеї (креативність).

ЗК4 Уміння виявляти, ставити та вирішувати проблеми.

ЗК5 Цінування та повага різноманітності та мультикультурності.

ЗК6 Здатність діяти на основі етичних міркувань (мотивів).

ЗК7 Здатність діяти соціально відповідально та свідомо.

ЗК10 Здатність спілкуватися іноземною мовою.

Спеціальні (фахові) компетентності

СК1. Здатність здійснювати теоретичний, методологічний та емпіричний аналіз актуальних проблем психологічної науки та/або практики.

СК2. Здатність самостійно планувати, організовувати та здійснювати психологічне дослідження з елементами наукової новизни та/або практичної значущості.

СК3. Здатність обирати і застосувати валідні та надійні методи наукового дослідження та/або доказові методики і техніки практичної діяльності.

СК4. Здатність здійснювати практичну діяльність (тренінгову, психотерапевтичну, консультаційну, психодіагностичну та іншу залежно від спеціалізації) з використанням науково верифікованих методів та технік.

СК5. Здатність організовувати та реалізовувати просвітницьку та освітню діяльність для різних категорій населення у сфері психології.

СК6. Здатність ефективно взаємодіяти з колегами в моно- та мультидисциплінарних командах.

СК7. Здатність приймати фахові рішення у складних і непередбачуваних умовах, адаптуватися до нових ситуацій професійної діяльності.

СК8. Здатність оцінювати межі власної фахової компетентності та підвищувати професійну кваліфікацію.

СК9. Здатність дотримуватися у фаховій діяльності норм професійної

етики та керуватися загальнолюдськими цінностями.

СК11. Здатність розробляти та впроваджувати інноваційні методи психологічної допомоги клієнтам у складних життєвих ситуаціях.

Результати навчання

ПР1. Здійснювати пошук, опрацювання та аналіз професійно важливих знань із різних джерел із використанням сучасних інформаційно-комунікаційних технологій.

ПР2. Вміти організовувати та проводити психологічне дослідження із застосуванням валідних і надійних методів.

ПР3. Узагальнювати емпіричні дані та формулювати теоретичні висновки.

ПР4. Робити психологічний прогноз щодо розвитку особистості, груп, організацій.

ПР5. Розробляти програми психологічних інтервенцій (тренінг, психотерапія, консультування тощо), провадити їх в індивідуальній та груповій роботі, оцінювати якість.

ПР6. Розробляти просвітницькі матеріали та освітні програми, впроваджувати їх, отримувати зворотній зв'язок, оцінювати якість.

ПР7. Доступно і аргументовано представляти результати досліджень у писемній та усній формах, брати участь у фахових дискусіях.

ПР8. Оцінювати ступінь складності завдань діяльності та приймати рішення про звернення за допомогою або підвищення кваліфікації.

ПР9. Вирішувати етичні дилеми з опорою на норми закону, етичні принципи та загальнолюдські цінності.

ПР12. Здійснювати аналітичний пошук відповідної до сформульованої проблеми наукової інформації та оцінювати її за критеріями адекватності.

ПР13. Здійснювати адаптацію та модифікацію існуючих наукових підходів і методів до конкретних ситуацій професійної діяльності.

ПР14. Диференціювати типи екстремальних ситуацій і форми поведінки людей в цих ситуаціях, прогнозувати можливі наслідки впливу певних екстремальних чинників на людину.

ПР15. Вміти надавати кваліфіковану психологічну допомогу особистості у кризовому стані для активізації ресурсів її життєстійкості.

Взаємозв'язок із іншими навчальними дисциплінами:
Психодіагностика, Математичні методи в психології.

5. ОРГАНІЗАЦІЯ ТА ОЦІНЮВАННЯ НАВЧАННЯ

Організація та оцінювання навчання визначена «Порядком оцінювання знань здобувачів вищої освіти у Донецькому національному університеті імені Василя Стуса» та «Положенням про організацію освітньої діяльності у Донецькому національному університеті імені Василя Стуса». Форми поточних і підсумкових контролів – розв'язання тестів, кейсів, прикладні завдання – спрямовані на засвоєння методів, методик і технік діагностики емоційних явищ в поведінці людини при безпосередньому спілкуванні. За результатами роботи

протягом семестру здобувачеві надається можливість отримати 100 балів сумарно за всі види навчальної діяльності.

Організація навчання за дисципліною відбувається в наступних форматах: 1) аудиторні заняття (лекції, практичні); 2) самостійна робота здобувача під керівництвом викладача. Аудиторні заняття реалізуються відповідно до наступного календарного плану викладання дисципліни, конкретні дати відповідають розкладу занять і графіку навчального процесу.

Організація та оцінювання навчання

Тиждень / дата / години	Тема	Форма проведення заняття	Завдання, години	Термін виконання (дата і час)	Мак. кількість балів
1-й тиждень / 2 год	Тема 1. Наука та її роль у розвитку суспільства	Практичне заняття	На підставі аналізу авторефератів, визначити які є пріоритетні напрями наукових досліджень в Україні	До наступного заняття відповідно розкладу	2 бали
2-й тиждень / 2 год	Тема 2. Основи організації наукового дослідження	Практичне заняття	Здійснити аналіз методології наукових досліджень на основі авторефератів (10 років) Визначати індивідуальний денний ритм (теппінг тест).	До наступного заняття відповідно розкладу	2 бали
3-й тиждень / 2 год	Тема 3. Інформаційна база наукового дослідження	Практичне заняття	Здійснити аналіз цитування наукових роботах. Оформити список літератури (10 джерел)	До наступного заняття відповідно розкладу	2 бали
4-й тиждень / 2 год	Тема 4. Обґрунтування теми дослідження та актуальності.	Практичне заняття	Зробити методологічний аналіз 10 тем наукових досліджень.	До наступного заняття відповідно розкладу	2 бали

			Зробити методологічний аналіз об'єкта та предмета наукових досліджень 10 авторефератів.		
5-й тиждень / 2 год	Тема 5. Обґрунтування вступної частини.	Практичне заняття	Зробити методологічний аналіз мети, завдань, гіпотези, наукової новизни і практичної значимість дисертаційної роботи.	До наступного заняття відповідно розкладу	2 бали
6-й тиждень / 2 год	Тема 6. Методика теоретичних досліджень.	Практичне заняття	Здійснити аналіз теоретичних моделей дослідження.	До наступного заняття відповідно розкладу	2 бали
7-й тиждень / 2 год	Тема 7. Методика теоретичних і емпіричних досліджень	Практичне заняття	Проаналізувати емпіричні методи дослідження за темами дисертаційних робіт (дослідження 10 авторефератів).	До наступного заняття відповідно розкладу	2 бали
8-й тиждень / 2 год	Тема 8. Методика психологічного експерименту	Практичне заняття	Здійснити аналіз організації та проведення експериментального дослідження (10 авторефератів)	До наступного заняття відповідно розкладу	2 бали
9-й тиждень / 2 год	Тема 9. Обробка накопиченого експериментального матеріалу	Практичне заняття	Розробити та апробувати Google форм та методику та авторську анкету. Здати покликання на 1 методику та 1 авторську анкету.	До наступного заняття відповідно розкладу	2 бали

10-й тиждень / 2 год	Тема 10. Обробка накопиченого експериментально го матеріалу	Практичне заняття	Розв'язування задач	До наступног о заняття відповідно розкладу	2 бали
11-й тиждень / 2 год	Тема 11. Технологічна стадія наукового дослідження.	Практичне заняття	Здійснити аналіз вимог до структурування основної частини. Вимоги до оформлення рисуноків, таблиць та формул. Вимоги до висновків та списку використаної літератури. Розробити презентацію відповідно до власного дослідження.	До наступног о заняття відповідно розкладу	2 бали
12-й тиждень / 2 год	Тема 12. Оформлення отриманих результатів наукових досліджень їх оприлюднення та захист	Практичне заняття	Здійснити аналіз інформаційного листа до конференції.	До наступног о заняття відповідно розкладу	2 бали
13-й тиждень / 2 год	Тема 113. Оформлення отриманих результатів наукових досліджень їх оприлюднення та захист	Практичне заняття	Здійснити аналіз інформаційного листа до збірника категорії «Б».	До наступног о заняття відповідно розкладу	2 бали
14-й тиждень / 2 год	Тема 14. Сучасні напрямки наукових психологічних	Практичне заняття	Здійснити аналіз загальної характеристики видів	До наступног о заняття	2 бали

	досліджень: зарубіжні напрямки		кваліфікаційних робіт (дисертацій).	відповідно розкладу	
Загалом 28 год					42 бали

Приклад практичного завдання

Мета: сформулювати вміння виділяти діагностичні критерії на основі теоретичного аналізу.

Інструментарій: ноутбук, матеріали розділу 1.

Хід роботи: визначити основні діагностичні критерії на основі теоретичного аналізу, за якими будуть визначатися діагностичні методики.

Діагностичні критерії когнітивних стилів, що наводяться нижче, в плані нашого дослідження засновуються на теоретичному аналізі проблематики та опрацьованих методологічних особливостях оцінки когнітивних параметрів.

1. Для профілювання використовується полярна модель когнітивних стилів, адже є потреба в дихотомічному оцінюванні стилів зважаючи на специфіку дослідження.

2. Оцінюється схильність особливості обирати той чи інший когнітивний стиль, тому результати інтерпретуються відповідним чином. Специфіка дослідження не дозволяє затвердити сталість стереотипів у представників генеральної сукупності.

3. Через характер плану та особливості генеральної сукупності, не використовуються експериментальні методи оцінки когнітивних стилів.

4. Для діагностики обиралися методи й методики для ефективно оцінки параметрів, які поділено на групи за застосуванням методів:

- метод тестування («полезалежність – полenezалежність», локус контролю);
- проєктивна методика «Тест Роршаха» («толерантність до нереалістичного досвіду», «гнучкий – ригідний пізнавальний контроль»);
- проєктивний метод незакінчених речень та техніка репертуарних грат («фокусуючий – скануючий контроль», «конкретна – абстрактна концептуалізація»).

5. Шкали оцінювання параметрів засновано на емпіричних та методологічних матеріалах. Оцінка за методикою «Включені фігури» відбувається згідно з правилами обробки [42].

Для підрахунку балу локусу контролю використано шкалу інтернет-оцінювання тесту «Рівень суб'єктивного контролю», де оцінка вище за нуль інтерпретується як інтернальність (згідно з нашими умовами, схильність до інтернальності), а нижча оцінка – екстернальність (згідно з нашими умовами, схильність до вибору такої стратегії).

Більшість піддослідних в пілотажних дослідженнях за конкретними методиками (модифікація незакінчених речень, тест Роршаха) схильна надавати типові та/або нейтральні реакції, що відповідає нормальному розподілу згідно правил статистики. Для генеральної сукупності характерно надання схожих

реакцій на стимули, що ми спостерігали при оцінюванні незакінчених речень та реакцій на невизначені стимули в цьому, початковому та пілотажних дослідженнях. Таким чином, для оцінки потребується зважати на цю особливість.

Питання, винесені для самостійної роботи

№	Тема	Кількість годин	Кількість балів
1	Підготувати Есе на тему «Історія науки»	2	3 бали
2	Складіть робочий та календарний план свого магістерського дослідження. Узгодьте їх з науковим керівником.	2	3 бали
3	Оформити цитування щодо дослідження феномену по магістерській роботі	2	3 бали
4	Сформулювати тему свого дослідження та обґрунтувати актуальність. Сформулювати об'єкт та предмет свого власного дослідження	2	3 бали
5	Сформулювати проблему, мету, гіпотезу та конкретні завдання власного дослідження	2	3 бали
6	Розробити власну теоретичну модель дослідження	2	3 бали
7	Визначити відповідно до тематики своєї магістерської роботи теоретичні та емпіричні методи, які будуть використані у процесі дослідження. Обґрунтувати застосування обраних для дослідження методів.	2	3 бали
8	Розробити та описати етапи проведення психологічного експерименту відповідно до тематики своєї магістерської роботи	2	3 бали
9	Підібрати методики власного дослідження та розробити 2 методики в Google формах. Здати два покликання.	2	3 бали
10	Розв'язування задач	2	3 бали
11	Написати доповідь-виступ до презентації відповідно до власного дослідження.	2	3 бали
12	Написати тези відповідно до власного дослідження	2	3 бали
13	Написати статтю відповідно до власного дослідження.	2	3 бали
14	Написати Есе на тему «Сучасні напрямки наукових психологічних досліджень: зарубіжні напрямки»	2	3 бали

	Загалом	28 год	42 бали

Виконані практичні роботи презентуються під час заняття в усній або у друкованому виді завантажити на курс «Методологія і організація наукових психологічних досліджень» в Teams.

Виконані самостійні роботи необхідно завантажити на курс «Методологія і організація наукових психологічних досліджень» в Teams.

Завдання до теми 10 видаються на занятті, а файл прикріплено до Teams.

Календарно-тематичний план викладання дисципліни
МЕТОДОЛОГІЯ І ОРГАНІЗАЦІЯ НАУКОВИХ ПСИХОЛОГІЧНИХ ДОСЛІДЖЕНЬ

Тиждень/ дата	Тема	Виклад змісту теми	Форма проведення заняття / Кількість годин	Мах кількість балів
Змістовий модуль І. Основи методології наукових досліджень (15 балів)				
1-й тиждень	Тема 1. Наука та її роль у розвитку суспільства	Базові поняття, функції і значення науки. Структура науки як системи знань. Класифікація наук. Організація наукової та науково-технічної діяльності і політики в Україні. Науковий колектив та організація його роботи. Роль особистості вченого в науці.	Лекційне заняття / 2 год	
		На підставі аналізу авторефератів, визначити які є пріоритетні напрями наукових досліджень в Україні	Практичне заняття / 2 год	2
		Підготувати Есе на тему «Історія науки»	Самостійна робота / 2 год.	3
2-й тиждень	Тема 2. Основи організації наукового дослідження	Методологія наукових досліджень. Методи наукових досліджень. Етапи наукового дослідження. Психологія наукової творчості. Природний денний ритм і графік працездатності. Планування та організація розкладу дня творчої діяльності дослідника.	Лекційне заняття / 2 год	
		Здійснити аналіз методології наукових досліджень на основі авторефератів (10 років) Визначати індивідуальний денний ритм (теппінг тест).	Практичне заняття / 2 год	2

Тиждень/ дата	Тема	Виклад змісту теми	Форма проведення заняття / Кількість годин	Мах кількість балів
		Складіть робочий та календарний план свого магістерського дослідження. Узгодьте їх з науковим керівником.	Самостійна робота / 2 год.	3
3-й тиждень	Тема 3. Інформаційна база наукового дослідження	Поняття про наукову інформацію та її роль у проведенні наукових досліджень. Огляд літературних джерел. Організація інформаційного пошуку при проведенні наукового дослідження. Методика вивчення наукової, навчальної, навчально-методичної літератури. Визначення обсягу наукових праць. Правила складання бібліографічних описів у списках літератури. Правила наведення цитат і бібліографічних посилань у текстах наукових та навчальних робіт. Плагіат у наукових публікаціях: види та сервіси перевірки тексту на унікальність.	Лекційне заняття / 2 год	
		Здійснити аналіз цитування наукових роботах. Оформити список літератури (10 джерел)	Практичне заняття / 2 год	2
		Оформити цитування щодо дослідження феномену по магістерській роботі	Самостійна робота / 2 год.	3
Змістовий модуль 2. Основи методології проведення психологічних наукових досліджень (55 балів)				

Тиждень/ дата	Тема	Виклад змісту теми	Форма проведення заняття / Кількість годин	Мах кількість балів
4-й тиждень	Тема 4. Обґрунтування теми дослідження та актуальності.	Ідея. Постановка проблеми. Вибір напрямку та формулювання теми наукового дослідження. Обґрунтування актуальності обраної теми. Визначення об'єкту, предмету дослідження.	Лекційне заняття / 2 год	
		Зробити методологічний аналіз 10 тем наукових досліджень. Зробити методологічний аналіз об'єкта та предмета наукових досліджень 10 авторефератів.	Практичне заняття / 2 год	2
		Сформулювати тему свого дослідження та обґрунтувати актуальність. Сформулювати об'єкт та предмет свого власного дослідження	Самостійна робота / 2 год.	3
5-й тиждень	Тема 5. Обґрунтування вступної частини.	Постановка мети й завдань дослідження. Визначення робочої гіпотези. Наукова новизна і практична значимість наукового дослідження. Попередній та остаточний план-проспект наукового дослідження.	Лекційне заняття / 2 год	
		Зробити методологічний аналіз мети, завдань, гіпотези, наукової новизни і практичної значимість дисертаційної роботи.	Практичне заняття / 2 год	2
		Сформулювати проблему, мету, гіпотезу та конкретні завдання власного дослідження	Самостійна робота / 2 год.	3

Тиждень/ дата	Тема	Виклад змісту теми	Форма проведення заняття / Кількість годин	Мак кількість балів
6-й тиждень	Тема 6. Методика теоретичних досліджень.	Моделювання Загальні відомості про теоретичні дослідження. Загальні відомості про моделювання систем. Класифікація методів математичного моделювання. Основні постулати моделювання. Співвідношення між моделлю та системою. Класифікація моделей. Вимоги до моделей.	Лекційне заняття / 2 год	
		Здійснити аналіз теоретичних моделей дослідження.	Практичне заняття / 2 год	2
		Розробити власну теоретичну модель дослідження	Самостійна робота / 2 год.	3
7-й тиждень	Тема 7. Методика теоретичних і емпіричних досліджень	Сутність експерименту, загальні вимоги до проведення. Експеримент як засіб отримання нових знань. Розробка методики експерименту. Обробка емпіричних даних. Вибіркові оцінки коректності математичної обробки результатів експерименту. Вимоги щодо проведення статистичних спостережень. Візуалізація результатів експерименту та аналізу даних.	Лекційне заняття / 2 год	
		Проаналізувати емпіричні методи дослідження за темами дисертаційних робіт (дослідження 10 авторефератів).	Практичне заняття / 2 год	2

Тиждень/ дата	Тема	Виклад змісту теми	Форма проведення заняття / Кількість годин	Мах кількість балів
		Визначити відповідно до тематики своєї магістерської роботи теоретичні та емпіричні методи, які будуть використані у процесі дослідження. Обґрунтувати застосування обраних для дослідження методів.	Самостійна робота / 2 год.	3
8-й тиждень	Тема 8. Методика психологічного експерименту	Сутність психологічного експерименту. Різновиди психологічних експериментів. Підготовка експериментального психологічного дослідження	Лекційне заняття / 2 год	
		Здійснити аналіз організації та проведення експериментального дослідження (10 авторефератів)	Практичне заняття / 2 год	2
		Розробити та описати етапи проведення психологічного експерименту відповідно до тематики своєї магістерської роботи	Самостійна робота / 2 год.	3
9-й тиждень	Тема 9. Обробка накопиченого експериментального матеріалу	Логіка доведень у психологічному експерименті. Контроль за висновком як завершальним етапом експериментальної психологічної гіпотези. Класифікація психологічних методів, типів емпіричних даних. Валідність психологічного експерименту. Збір та систематизація первинних даних	Лекційне заняття / 2 год	
		Розробити та апробувати в Google формах 1 методику та 1 авторську анкету. Здати покликання на 1 методику та 1 авторську анкету.	Практичне заняття / 2 год	2
		Підібрати методики власного дослідження та розробити 2 методики в Google формах. Здати два покликання.	Самостійна робота / 2 год.	3

Тиждень/ дата	Тема	Виклад змісту теми	Форма проведення заняття / Кількість годин	Мак кількість балів
10-й тиждень	Тема 10. Обробка накопиченого експериментального матеріалу	Варіаційний аналіз Елементи теорії кореляції Перевірка статистичних гіпотез	Лекційне заняття / 2 год	
		Розв'язування задач	Практичне заняття / 2 год	2
		Розв'язування задач	Самостійна робота / 2 год.	3
11-й тиждень	Тема 11. Технологічна стадія наукового дослідження.	Формулювання висновків та оцінка отриманих результатів. Ефективність наукових досліджень. Впровадження завершених наукових досліджень. Представлення результатів дослідження.	Лекційне заняття / 2 год	
		Здійснити аналіз вимог до структурування основної частини. Вимоги до оформлення рисунків, таблиць та формул. Вимоги до висновків та списку використаної літератури. Розробити презентацію відповідно до власного дослідження.	Практичне заняття / 2 год	2
		Написати доповідь-виступ до презентації відповідно до власного дослідження.	Самостійна робота / 2 год.	3
12-й тиждень	Тема 12. Оформлення отриманих результатів наукових досліджень їх	Види наукових публікацій. Наукова монографія. Наукометричні бази. Апробація наукових результатів. Тези наукової доповіді.	Лекційне заняття / 2 год	

Тиждень/ дата	Тема	Виклад змісту теми	Форма проведення заняття / Кількість годин	Мах кількість балів
	оприлюднення та захист	Здійснити аналіз інформаційного листа до конференції.	Практичне заняття / 2 год	2
		Написати тези відповідно до власного дослідження.	Самостійна робота / 2 год.	3
13-й тиждень	Тема 13. Оформлення отриманих результатів наукових досліджень їх оприлюднення та захист	Наукова доповідь (повідомлення, презентація) на семінарах, наукових, науково-практичних конференціях, симпозіумах Наукова стаття.	Лекційне заняття / 2 год	
		Здійснити аналіз інформаційного листа до збірника категорії «Б».	Практичне заняття / 2 год	2
		Написати статтю відповідно до власного дослідження.	Самостійна робота / 2 год.	3
14-й тиждень	Тема 14. Сучасні напрямки наукових психологічних досліджень: зарубіжні напрямки	Порівняти тенденції розвитку психології в різних країнах	Лекційне заняття / 2 год	
		Здійснити аналіз загальної характеристики видів кваліфікаційних робіт (дисертацій).	Практичне заняття / 2 год	2
		Написати Есе на тему «Сучасні напрямки наукових психологічних досліджень: зарубіжні напрямки»	Самостійна робота / 2 год.	3
14-й тиждень		Модульна контрольна робота	заліковий період	30
		залік		100

6. СИСТЕМ ОЦІНЮВАННЯ ЗНАНЬ ЗДОБУВАЧІВ ВИЩОЇ ОСВІТИ

Відповідно до Порядку оцінювання знань здобувачів вищої освіти якість засвоєння дисципліни оцінюється за 100-бальною системою. Загальна підсумкова оцінка з навчальної дисципліни виставляється за результатами поточного контролю від 0 до 100 балів, з них 100 балів складає поточний контроль у семестрі.

Здобувач вищої освіти отримує **100 балів** протягом семестру за:
роботу на практичних заняттях (14 практичних 2 бали = 28 б.);
виконання самостійної роботи (42 б.);
модульна контрольна робота (30 б.).

Загальна оцінка визначається як сума балів за всі виконані завдання.

Схема нарахування балів розроблена викладачем відповідно до Порядку оцінювання здобувачів вищої освіти у Донецькому національному університеті імені Василя Стуса

<https://www.donnu.edu.ua/wp-content/uploads/sites/8/2021/02/poryadok-oczinuvannya-znan-zdobuvachiv-vyshhoyi-osvity.pdf>

Схема нарахування балів, які отримують здобувачі вищої освіти з дисципліни «Методологія і організація наукових психологічних досліджень», за навчальним планом залік у 1 семестрі:

1. Контрольні модульні роботи 30 питань по 1 балу;
2. Робота на практичних заняттях:
  - активна робота – 2 бали;
  - ситуативна робота – 1 бал;
  - самостійна робота – 42 бали (14 завдань = 3 бали)
  - роботу виконано на високому теоретичному та практичному рівні – 3 бали;
  - роботу виконано з певними помилками – 2 бали;
  - роботу не зараховано (завдання не виконане або є грубі помилки) – 0 – 1 балів.

3. У разі, якщо через поважні причини (стажування, хвороба тощо) здобувач не виконав в зазначені терміни завдання поточного модулю, він має право за домовленістю з викладачем здати їх до останнього практичного заняття. У разі відсутності поважних причин, бали зараховуються тільки за виконання самостійної роботи і модульного контролю

4. У разі, якщо через поважні причини (стажування, хвороба тощо) здобувач не виконав в зазначені терміни завдання поточного модулю, він має право за домовленістю з викладачем здати їх до останнього практичного заняття. У разі відсутності поважних причин, бали зараховуються тільки за виконання самостійної роботи і модульного контролю

Дотримання вимог академічної доброчесності

Відповідно до Закону України «Про освіту» академічна доброчесність - це сукупність етичних принципів та визначених законом правил, якими мають

керуватися учасники освітнього процесу під час навчання, викладання та провадження наукової (творчої) діяльності з метою забезпечення довіри до результатів навчання та/або наукових (творчих) досягнень. Дотримання академічної доброчесності передбачає: самостійне виконання навчальних завдань, завдань поточного та підсумкового контролю результатів навчання (для осіб з особливими освітніми потребами ця вимога застосовується з урахуванням їхніх індивідуальних потреб і можливостей); посилення на джерела інформації у разі використання ідей, розробок, тверджень, відомостей; дотримання норм законодавства про авторське право і суміжні права; надання достовірної інформації про результати власної навчальної (наукової, творчої) діяльності, використанні методики досліджень і джерела інформації.

Основні засади дотримання академічної доброчесності у Донецькому національному університеті імені Василя Стуса відображено за покликанням https://drive.google.com/drive/folders/1pbDJWc1Rgz0x-rwRTLeunp-_WuJ7i7Nv

Схема оцінювання результатів навчальних досягнень

За 100-бальною шкалою	За шкалою ECTS	За національною шкалою	
		для екзамену	для заліку
90 – 100	A	відмінно	зараховано
82-89	B	добре	
75-81	C		
67-74	D	задовільно	
60-66	E		
0-59	FX	незадовільно	не зараховано

7. АЛГОРИТМИ ВИКОНАННЯ ФОРМ КОНТРОЛЮ

Приклади тестових завдань

- Скільки рівнів методології ви знаєте:
А) 2 б) 3 в) 4
- Який принцип лежить в основі загально-філософського методологічного рівня:
а) верифікації
б) прагматизації
в) детермінації
г) системності
- Дуалістичну позицію в науку ввів:
а) Ф. Бекон б) Ф. Гальтон в) Р. Декарт г) Дж. Локк
- Який напрям психології базується на екзистенційній парадигмі:
а) гуманістична б) біхевіоризм в) глибинна г) когнітивна

5. Які загальнонаукові принципи обов'язково повинні лежати в основі наукових теорій:

- а) верифікації   б) фальсифікації   в) системності   г) детермінізму

8. РЕКОМЕНДОВАНА ЛІТЕРАТУРА ТА ІНФОРМАЦІЙНІ РЕСУРСИ

Основна

1. Вихрущ В.О. Методологія і методика наукового дослідження. Львів: Львівська політехніка. 2018. 328 с.
2. Данильян О.Г.. Методологія наукових досліджень: підручник. Харків: Право. 2019. 368с.
3. Калюжна Є. М. Теоретико-методологічні проблеми психології: навчальний посібник. Київ: ІПК ДСЗУ, 2019. 136 с.
4. Теорія і методологія наукових досліджень : навчальний посібник для студентів (магістрів) усіх форм навчання / Ю. Д. Костін, Т. В. Полозова, І. А. Шейко, Д. Ю. Костін. Харків : ХНУРЕ, 2021. 152 с.
5. Корольчук М., Осьодло В. Методологічні та теоретичні проблеми психології. Ніка-Центр. 2013. 336 с.
6. Психологія наукової діяльності : монографія / за ред. Н. Ю. Волянчук [та ін.] ; Нац. техн. ун-т України "Київ. політехн. ін-т ім. Ігоря Сікорського". Київ : КПІ ім. Ігоря Сікорського : Центр ДЗК, 2020. 351 с.
7. Бруханський Р. Ф. Методологія наукових досліджень і викладання облікових дисциплін : навчально-методичний посібник для студентів спеціальності «Облік і оподаткування». Тернопіль : ТНЕУ, 2019. 174 с.
8. Осадчий С.І., Тимошенко Г.С., Мірошніченко М.С., Сорока М.Ю. Методологія наукових досліджень: Підручник - Кропивницький: ЛА НАУ, 2023.-108 с.
9. Євтушенко М. Ю., Хижняк М. І. Методологія та організація наукових досліджень : навч. посіб. К. : ЦУЛ, 2019. 351 с.

Допоміжна

1. Білуха М.Т. Основи наукових досліджень. Київ : Вища шк., 1997. 125 с.
2. Гуманітарно-наукове знання: становлення парадигми. Матеріали Міжнародної наукової конференції 7-8 жовтня 2011 р. Чернівці : Чернівецький нац. ун-т, 2011. 447 с.
3. П'ятницька-Позднякова І.С. Основи наукових досліджень у вищій школі. Навч. посібник Київ : Вища шк., 2003. 116 с. 14.
4. Пілюшенко В.Л., Шкрабак І.В., Славенко Е. І. Наукове дослідження: організація, методологія, інформаційне забезпечення: Навчальний посібник. Київ : Лібра, 2004. 344 с.
5. Професійна практика здобувачів другого (магістерського) рівня вищої освіти за ОПП "Практична психологія": навч.-метод. посіб. / уклад.: Душкевич М. М., Лісова О. С., Радчук В. М. ; Чернівець. нац. ун-т ім. Юрія Федьковича. Чернівці : ЧНУ : Рута, 2021. 468с.
6. Навчально-методичні видання та вимоги до них: Методичні рекомендації. Укладач Г.Тухар – Кропивницький: ЛА НАУ, 2020. – 27 с.

7. Антиплагіат: Безкоштовна перевірка на плагіат у Unicheck. URL: <https://unicheck.com/uk-ua/free-plagiarism-checker-online>
8. Антиплагіат: Порядок здійснення заходів з перевірки на ознаки плагіату академічних текстів Західноукраїнського національного університету (сервіс Бібліотеки ім. Л. Каніщенка ЗУНУ)
URL: <http://library.wunu.edu.ua/index.php/uk/servisy/antyplahiat>

Інформаційні ресурси в Інтернет

1. <https://core.ac.uk/download/pdf/334604241.pdf>
2. https://library.nlu.edu.ua/POLN_TEXT/SENMK/OMND.pdf
3. <https://evnuir.vnu.edu.ua/bitstream/123456789/20238/1/Metodolohiia.pdf>
4. <http://dspace.wunu.edu.ua/bitstream/316497/40990/1/%d0%a4%d1%83%d1%80%d0%bc%d0%b0%d0%bd.pdf>
5. <http://analiticbase.nlu.org.ua/?arg5=%D0%9C%D0%B8%D1%81%D0%BB%D0%B5%D0%B4%D1%96%D1%8F%D0%BB%D1%8C%D0%BD%D1%96%D1%81%D1%82%D1%8C>
6. <https://dspace.onua.edu.ua/server/api/core/bitstreams/ef334904-9d58-41d3-91bd-9d6db9e3031a/content>
7. https://shron1.chtyvo.org.ua/Burhu_Yurii/Metodolohiia_i_orhanizatsiia_na_ukovyykh_doslidzhen.pdf

Викладач

Людмила МАТОХНІУК

Завідувач кафедри

Оксана СОЛОВЕЙ-ЛАГОДА

Гарант освітньої програми

Катерина ВАСЮК

Керівник спеціальності

Вікторія ОВЕРЧУК